

על אמצאה אחת

שאלת הכתיב, או יותר ברור, שאלת הקלת הקי-
ריאה בספר העברי שאינו מנוקד, דורשת פתרון תכופ.
ואל יהי הדבר תמות, אם אומני, כי לפני מבוגרים השא-
לח המורה יותר מאשר לקטנים.

הילך הקטן הלומד עברית, וביהוד בא"י, רוכש
לי את השפה ע"י הדיבור והי בבית הוריו ובגן היל-
דים, וכשהוא עובר אהרובן מהגן לבית-הספר, הוא
לומד וקורא שנים אחדות רק בספרים מנוקדים. אוצר
הסלים המצטבר באופן זה בזכרונו, מאפשר לו במשך
הזמן להביר בנקל גם בספר בלתי מנוקד, לכל הפחות
אנתן התיבות היוזעות לו מבבר, וכל הדומות להן.

מה שאין כן במתחילום מבוגרים, שנתחנכו בלי-
התם בשפה אחרת, וספר עברי במעט שלא רא-
ו באף הלא יש עכשיו לאלפים בארץ ובהו"ל. המבוגר
המתחיל אינו יכול להקריש שעות רבות ביום לדי-
כור העברי עם מורהו, ועוד מהשעורים הראשונים הוא
דורש לתת בידו, הוץ מספר-הלמוד הקל, גם ספר ועד
הוץ לקריאה עצמית בביתו בעזרת מלון.

זפה הוא נתפל בקושי הקריאה של תיבות מצור-
פות מקונסוננטים לבד, דבר שלא מצא דוגמתו בל-
שונות אחרות.

והספר המנוקד עולה ביוקר גדול מאד, ולא רק
מפני העבודה הנוספת בשל הניקוד, בעצם הרפסת
התנועות שלנו יש קושי תכני מיוחד: הן אינן נקבעות
בשורה אחת עם האותיות, אלא עולות ויורדות, מטעל
מתחת לשורה הישרה, הן שונות גם בגלן מהאותיות,
והמסדר מוכרח בכל רגע לשנות את בוזן תנועות ידו
לצדדים שונים, דבר הגורל הרבה זמן ומרע, וממילא
כיוך גם בהוצאות יתרות.

הרבה הצעות לתקנת הכתיב הוכנסו במשך הש-
נים האחרונות, (הוכאו במעט בולן ב"לשוננו" ניסן
תר"צ) וביניהן הפשוטה ביותר: לקבוע את התנועות
בין האותיות, בשורה אחת עמחן. אף הצעה אחת
מאלה לא נתגשמה עד עתה.

והנה לפני כשנה וחצי בערך הופתענו כולנו ע"י
בשורה משמחת, שהופיעה בעתוני א"י: הסופר מר
כ. ב. לובניק המציא סימני-סידור חדשים, שבאמצעור
תם אפשר, לפי דעת המומחים, להדפיס ספרים מנוקד
דים, כלי כל קושי תכני לעומת סימני-הסידור הרגור
דים. והסתדרות העובדים קבלה פטנט על המצאה זו.
שמחנו בודיסוף נמצא פתרון מוצלח כזה, שגם לא
פללנו לו וטאין ערוך להוצאותיו.

והנה עד היום לא נשמע כל דבר בענין זה. לא
השפיעו גם מכתביו של מר לובניק בעתונות: "הארץ",
"דבר", ו"לשוננו".

האומנם מכל המוסדות תלאומיים והוצאות-
הספרים הגדולות שלנו אין גם אחד שיראה חובה לו
להתענין במוקדם האפשרי באמצאה הנותנת את הפ-
תרון המוחלט לשאלה החשובה, שבה קשורות במדה
גדולה כל-יך התקדמותה המהירה של הקנית שפתנו
לקטנים ולגדולים, וגם הנדלת הפצת הספר העברי?

ולבסוף, נדמה לי, שאין צורך מיוחד בניקוד
מלא אפשר, לדעתי, להשמיט, בלי כל חשש לטעויות
בקריאה, את הניקוד במקרים הבאים האלה:

(1) אין מנקדים שואינע בתחלת התיבה, ולא
שואינע בכל מקום: שמע ישראל.

(2) ולא פתח ננוכה תחת ה"ע": יודע, גבות.

(3) ולא קמץ לפני א', ה': יצא, הלכה.

(4) ולא חיריק גדול: הו"ד שלאחריו מעידה עליו:
דלוצים, פקידים.

(5) ולא פתח, סגול וחיריק בהברה האחרונה של
השמות הסגולים-המלעיליים: און, עין, רנל, נעל,

וכדומה. מ. י. פולונסקי.